

DR. BATTÁ ANDRÁS

FOTÓ: MOHAI BALÁZS

✎ Réfi Zsuzsanna

“A zene túlélésének záloga...”

*Unikális
helyszínével,
különleges
koncertjeivel új
közönséget vonz
a Zene Háza*

A több mint egymillió látogató, aki a tavalyi megnyitó óta felkereste a Városligetben álló, rendhagyó koncerthelyszínt és kiállítóteret, bizonyítja, a Magyar Zene Háza olyan szintet hozott a hazai zenei életbe, amely új közönség megszólítására, megtartására is képes. Dr. Batta András ügyvezetővel az eddigi tapasztalatok és tervek mellett arról is beszélgettünk, mi az a sajátos, “zene házas”-stílus, ami minden előadásukat egyedivé teszi, minek köszönhetik a rendszeres telt házakat, miért tartják lényegesnek már az első előtti pillanattól a pedagógiai programokat, valamint hogyan válogatnak a fellépésre jelentkezők közül.

– Egy korábbi beszélgetésünkben említette, abban, hogy már a megnyitást követően szinte azonnal táblás házak előtt kerültek színre a produkciók, a több éves előkészítésnek, tervezésnek volt szerepe. Szimbiózisban született a ház és a koncepció. Az összes elképzelésre úgy reagált a publikum, ahogyan szerették volna?

– Minden várakozásunkat meghaladta a közönség érdeklődése, s nemcsak az, hogy hatalmas számban érkeznek, hanem az is, hogy valóban a minőségi zenékre kíváncsiak. Amikor még csak terveztük a Magyar Zene Házát, már akkor olyan szlogenjeink voltak, hogy „bemutatjuk a világ zenéjét”, „legyen a zene mindenkié, de tényleg” és így tovább. Tehát a kezdetektől szeretnénk bemutatni a zene témérdek stílusát, s ebben igazán inspirál minket a publikum visszajelzése is. Az érdeklődés

intenzitása alapján szélesítjük, finomítjuk a programjainkat. Csodás lehetőségnek tartjuk, hogy a zene ilyen sokféle rétegét mutathatjuk meg az érdeklődőknek, s mindre akad publikum.

– *Pedig az intézmény születése előtt sokan tamáskodtak azon, lesz-e közönsége egy újabb koncerthelyszínnek, a Zeneakadémia, Müpa, BMC, Vigadó, Opera mellett...*

– Emlékszem, hányan hangoztatták annak idején, ha megnyílik a Müpa, akkor senki nem jár majd a Zeneakadémiára, s ma már mindkét helyszínt megtölti sokszor ugyanaz a publikum. Mert más az egyiknek és más a másiknak az atmoszférája, élménye. Mi a Magyar Zene Házában már az első pillanattól kezdve fontosnak tartottuk az összes programunk kapcsán azt, hogy szólítsuk meg, avassuk be a publikumot, s ugyanolyan nagy hangsúlyt fektettünk a pedagógiai programokra, amelyek egymásra épülnek. Az iskolákból a kezdettől nagy számban jelentkeztek a gyerekcsoportok, s örömmel tapasztaljuk, hogy ma már osztálykirándulásokat is szerveznek a házba. Az érdeklődés - a nyitás első napjaitól - azt igazolja, a Zene Házának van létjogosultsága. Különlegesen az előadóink és a kiállítótöreink. Csupán egyetlen nyár alatt lett népszerű a szabadtéri színpadunk is, amelyen esténként rendhagyó hangversenyek szórakoztatják a Városligetben sétálókat. Családi programjaink a szabad térben még mindig ingyenesek. Nemrég indítottunk egy újabb, izgalmas sorozatot, az úgynevezett „lunchtime koncerteket”, amelyek ebédidőben, étkezési lehetőséggel egybekötött hangversenyek, fiatal tehetségek fellépésével. Több országban nagy hagyománya van ennek a műfajnak, mi eleinte kicsit aggódtunk, hogyan fogadja majd a hazai közönség, de már első alkalomra is megtelt a terem. A látogatók élvezik, hogy a nap közepén különleges élményt kapnak, s az külön öröm, hogy ezeken a fellépéseken zeneakadémisták mutatkozhatnak be, ők állítják össze - nagyon lelkesen - a programjaikat, ráadásul remekül játszanak.

– *A másik érdekes sorozatuk a Muzsikusok kávéháza, ami úgy tudom, szívügye.*

– Valóban én vagyok a kitalálója, s a sorozat célja, hogy felhívja a figyelmet egyik legfontosabb hungarikumunkra, a manapság sajnos egyre inkább háttérbe szoruló kávéházi cigányzenére. Zseniális képviselői vannak, akik igazi kávéházi hangulatot teremtenek nálunk, olyan egy-egy este, akárcsak a régi időkben. Ebben a sorozatban az egyik hónapban cigányzenét, a másikban pedig egy-egy kiváló bázongorista előadását hallgathatják meg az érdeklődők. Szerencsére a mostoha körülmények ellenére még mindig akad néhány olyan kiemelkedő képviselője a műfajnak, aki elképesztő alkotó fantáziával adja elő saját olvasatában a régi és

még régebbi slágereket. Ez a sorozat is egyike a Zene Háza missziós feladatainak, akárcsak a fiatalok vagy a gyerekek meghívása, szerepeltetése. Az, hogy egyetlen helyen, egy koncepción belül találkozni lehet olyan műfajokkal, mint a klasszikus zene, a jazz, a rock vagy a táncház, éppen ez a sokszínűség adja a ház unikális jellegét - a rendhagyó épület mellett. Remek kritikákat kapunk a Nekünk írták a dalt című kiállításról is, sőt a hozzá kapcsolódó zenés beszélgetésekről – itt valóban megelevenedik a szülők és nagyszülők generációjának zenetörténete. Temérdek külföldi fordult már meg nálunk, s a visszajelzéseik szintén azt igazolják, a Zene Háza minden szempontból egyedülálló. A Városligetben olyan intézmény született, ami nem létezik máshol a világon. A különböző zenetörténeti korok, stílusok bemutatása, megőrzése a cél, s kiemelt szerepet kap a zenepedagógia is. Mindehhez kiváló eszközt jelentenek a különböző kiállítótöreink is. A Hangdóm, a kreatív hangtér olyan lehetőségeket biztosít a számunkra, amellyel valóban élvezetesen lehet bevezetni a közönséget a zene világába. S mindez egymást erősíti. Ha valaki eljön egy koncertre, akkor felfigyel a kiállításra is, legközelebb már arra vált jegyet. Annyi a látni-, hallani- kipróbálni való, hogy immár több napot is el lehet egyfolytában tölteni a Zene Házában.

– *De gondolom az, aki Ligeti György Szimfonikus költemény 100 metronómra című darabjára vált jegyet, nem feltétlenül érdeklődik egy világzenei koncert iránt...*

– Még ez sem kizárt! Akkora a választék, olyan remekül megfér nálunk sok stílus és korszak, hogy akár ez is meghozza a kedvet egy-egy új műfaj megismeréséhez. Én egész életemet a klasszikus zenében töltöttem, s mindig azt tapasztaltam, hogy ezernyi arca van, kieméríthetetlen. De azt is meg kell tanulni, hogy a zenei ízlés koronként és generációnként változik. Épp ezért jó, hogy a Zene Házas csapatban - amely száz főre tehető – több generáció találkozik össze, a húszévestől a hetvenévesig. A kreatív team szűken értelmezve csak kb. harminc tagú, de mivel nálunk nem piramisszerű a hierarchia, hanem kiegyenlített a szervezet, minden munkatárs fontosnak érzi magát. A kiállítótér hostja egyben fellépő muzsikus is, ahogy az infopult munkatársa is odafigyel arra, hogyan értékeli a kiállításokat, koncerteket a látogatók, mit írnak az elégedettségi kérdőívre. Senki nem saját magát akarja megvalósítani, hanem közösen csinálunk mindent, és ez meg is hozza nap mint nap a gyümölcsét. Nagyon jók a visszajelzések, az előadások nyolcvan százaléka telt házas. Persze sokszor csak az utolsó pillanatban fogynak el a belépők, de ez a megváltozott jegyvásárlói szokásoknak köszönhető. Nagyon jó, hogy sok a fiatal a csapatban, akik ismerik a kortársaik ízlésvilágát, zenei érdeklődését, és mindezt a koncepcióban is hasznosítják. Miután pedig itt, a házon belül vannak az irodáink, így gyakorta járunk mi is ki a

közönség által is látogatott büfébe, és ilyenkor a látogatók sokszor szólítanak meg minket, jönnek oda hozzám is beszélgetni, s a legtöbbször gratulálnak az épülethez, a programokhoz.

– *Pedig ez kevésbé jellemző a hazai közönségre...*

– Úgy vélem, ez a helyszín hatása. Hiszen egy hely is megváltoztathatja az embereket. Akik máshol nem mernének odajönni, itt természetesnek veszik, hogy szóba elegendnek velem, vagy a munkatársaimmal. A Magyar Zene Háza formájának és tartalmának is alapkonceptiója az áttetszőség - a Ligetben sétálók is belátnak az épületbe, s már ettől kedvet kaphatnak ahhoz, hogy be is jöjjenek. Ez nem szentély, hanem egy szórakoztató pavilon, amely sokkal rugalmasabb találkozásokra ad alkalmat, hiszen akad itt zenés játszótér, étterem, sörkert, szabadtéri pódium, amely szintén felkelti az erre járók figyelmét. A Ligetben az emberek élnek az életüket, és nemcsak egy-egy előadás miatt jönnek, hanem az itteni életérzésért. Ahogy meglátják az épületet, szívesen nézik meg közelebbről is a Zene Házát, s ettől kedvet kapnak ahhoz is, hogy belehallgassanak a programba, lemenjenek a kiállítások terébe. Aztán sokszor meglepődve tapasztalják, hogy általában már a kiállításra is elfogytak előre a belépők... Viszont így megisznak egy kávét vagy üdítőt, s legközelebb már tervezetten, előreváltott jegyekkel érkeznek. Van már törzsközönségünk, de mindig akadnak újabb és újabb arcok. Sok az ismeretterjesztő sorozatunk, kedvelt a Hangadó, a legnépszerűbbek közé tartozik az Operabeavató, ami nem sajátunk, de teljesen abban a szellemben fogant, mint ami a Magyar Zene Háza fő irányvonala. A legutóbbi Bánk bán-sorozat mindegyike estje telt házas volt.

– *Említette már korábban is, hogy minden fellépőjüktől azt kéri, olyan produkciókat hozzanak, amelyek illenek a Zene Háza stílusához.*

– Sokan jelentkeznek, s bár a klasszikus zenészek - akiknek megvannak a maguk kiváló helyszíneik - az elején kissé szkeptikusak voltak a téren, hogy jó-e az akusztika, most már tudják, hogy itt is kiválóan szólnak a Beethoven- vagy Brahms-szonáták. Viszik is a híret... A zenekarok is gyakori vendégek nálunk, a Rádiózenekar visszatérő fellépőnk, legutóbb pedig az Orfeo Zenekar

adott elő egy szép Haydn-programot; az estnek magam voltam a házigazdája, Vashegyi Györggyel. Megfordultak már nálunk a MÁV Szimfonikusok, jön a Duna Zenekar... S valóban mindenki izgalmas programokkal jelentkezik, hoznak ifjúsági műsorokat, nekünk pedig mindig az az első a kérésünk, hogy az adott produkció 'zeneházás' legyen, azaz szórakoztató és ismeretterjesztő egyben. Hiszen a klasszikus zenével is új közönséget kell elérni, megszólítani a fiatalokat, és ehhez kapóra jön az itteni koncepció. Nálunk minden elsődlegesen a zenei ismeretterjesztést szolgálja, az összes korosztálynak igyekszünk programot kínálni. Emellett számos különlegesség is megtalálható a programunkban, ezek közé tartozik Várdai István kuratori hétvégeje, amelyen nemcsak kurzust adott, hanem bemutatta egyéniségének sokszínűségét. Az is kiderült, hogy fiatalokat mentorál, szünetgyógyász, van egy hangszerfejlesztési projektje is, amelyen

évek óta dolgozik. Egy ilyen hétvégre érkezik majd jövő tavasszal Simon Izabella és Várjon Dénes is. De említhetem erős kapcsolatunkat a Fesztivál Akadémiával is. Büszkék vagyunk a városokat bemutató sorozatunkra, amely során a város egy hétvégre birtokba veszi a Zene Házát, és egy kis fesztivállal mutatkozik be. Júniusban Székesfehérvár lesz a vendégünk, őszre Pécsot szeretnénk fogadni. Új fesztivált is indítunk, amelyen távoli kultúrákból kapnak ízelítőt az érdeklődők, mindenféle műfajnak otthont adunk, nyáron például latin-amerikai vendégeink lesznek és hosszan sorolhatnám még a különleges fellépők, produkciók sorát.

– *Gondolom, kevesebb a nap a naptárunkban, mint ahányan szeretnének fellépni...*

– Igen, nagyon nagy az érdeklődés, aminek rendkívül örülünk. De főként az ötleteknek és annak, hogy mostanra már szinte mindenki tudja, nálunk egy programötlet ugyanolyan fontos, mint az előadás színvonala. Az az esszencia, ami élményt nyújt, magával ragadja a közönséget. A mai világban ugyanis ez a zene túlélésének záloga. Magasztosabban fogalmazva: ez a jövő. Nem lehet a régi formákban mindig ugyanazt mondogatni, mert akkor elveszítjük az érdeklődést. Új utakat keresve kell megszólítani a publikumot. Fiatalt és idősebbet egyaránt. Sokszor mondtam már régebben is: lehet, hogy egy fecske nem is csinál nyarat, de tavaszt talán igen... ■